

8. Strategic Formation of Agricultural Market Clusters in Ukraine: Emerging as a Global Player – Sitnicki M., Kurinskyi D., Pimenowa O. et al., *Sustainability* (2024). <https://www.mdpi.com/2071-1050/16/21/9430>
9. Моніторингове табло стану логістичної системи агротрейдингу України в умовах турбулентності – Репіна І., Садовник О., Іващенко С., *Development Service Industry Management*, 4, 238-245. [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12\(32\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12(32))
10. Звіти та аналітичні огляди зернового ринку України – Українська зернова асоціація. <https://uga.ua/>

JEL Classification: Q01, Q53, Q56, L91, R41, Q13

Владислав КОГАН

аспірант кафедри бізнес економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
01vladislav.kogan@gmail.com

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ЛАНЦЮГІВ

Анотація. Розглянуто процес екологізації логістичних послуг транспортних підприємств у контексті сталого розвитку агропродовольчих ланцюгів. Обґрунтовано актуальність впровадження екологічно орієнтованих підходів до організації логістичних процесів в умовах трансформації аграрного сектору та цифровізації економіки. Визначено основні напрями екологізації логістики, що включають оптимізацію транспортних потоків, зниження екологічного навантаження, підвищення енергоефективності та використання цифрових технологій моніторингу. Показано, що екологізація логістичних послуг сприяє підвищенню ефективності агропродовольчих ланцюгів і забезпеченню їх сталого розвитку.

Ключові слова: логістика, екологізація, транспортні підприємства, сталий розвиток, агропродовольчі ланцюги.

Наукові дослідження вказують на те, що проблема управління логістичним потенціалом підприємств в умовах трансформації ринку логістичних послуг є комплексною і багатогранною [1]. Особливої актуальності ця проблема набуває в контексті переходу до концепції сталого розвитку, яка передбачає необхідність гармонізації економічних, екологічних та соціальних цілей функціонування підприємств. У таких умовах логістичний потенціал транспортних підприємств розглядається не лише як сукупність матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, але й як здатність до впровадження екологічно орієнтованих рішень, інноваційних технологій та ефективного управління логістичними потоками.

Трансформація агропродовольчих ланцюгів постачання, що супроводжується посиленням вимог до якості, безпечності та екологічності продукції, обумовлює необхідність екологізації логістичних послуг, що, у свою чергу, вимагає перегляду традиційних підходів до організації транспортно-логістичної діяльності, інтеграції принципів «зеленої логістики» та формування нових управлінських механізмів, спрямованих на зниження негативного впливу на довкілля. Дослідження особливостей управління логістичним потенціалом транспортних підприємств у контексті екологізації та сталого розвитку агропродовольчих ланцюгів є важливим науковим і практичним завданням, що потребує комплексного підходу та подальшого поглибленого вивчення.

Екологізація логістичних послуг призвела до екологізації логістичного продукту, поняття якого стає актуальнішим останнім часом, оскільки сучасні споживачі та бізнес-партнери дедалі більше орієнтуються на екологічні характеристики товарів і послуг у процесі прийняття

рішень [2]. У цьому контексті логістичний продукт трансформується з традиційного набору транспортно-складських операцій у комплексне рішення, що поєднує ефективність, інноваційність та екологічну безпеку. Такий підхід передбачає впровадження енергоефективних технологій, використання альтернативних видів палива, оптимізацію маршрутів перевезень, зменшення викидів шкідливих речовин, а також мінімізацію відходів у процесі логістичної діяльності. Екологізований логістичний продукт формує додану вартість для підприємств, підвищує їх конкурентоспроможність та сприяє інтеграції у сталі агропродовольчі ланцюги. Екологізація логістичного продукту виступає не лише як відповідь на сучасні екологічні виклики, але й як стратегічний напрям розвитку транспортно-логістичних підприємств в умовах переходу до моделі сталого розвитку.

У дослідженні Юхименка П. І. та Домашенка А. Л. [3] наголошується, що розвиток обслуговуючих технічних кооперативів у аграрній сфері сприяє формуванню ефективної логістичної інфраструктури, зокрема через забезпечення стабільних каналів збуту продукції та раціональне використання транспортних ресурсів. Об'єднання виробників у кооперативи дозволяє оптимізувати логістичні процеси, знизити витрати на транспортування та підвищити доступ до ринків збуту. Результати дослідження підтверджують, що кооперативні форми організації діяльності можуть виступати важливим інструментом підвищення ефективності логістичних послуг, а також створюють передумови для їх подальшої екологізації в межах сталого розвитку агропродовольчих ланцюгів.

У дослідженні Киш Л. М. (2018) [4] підкреслюється, що транспортна логістика в аграрному секторі є важливим чинником забезпечення ефективності функціонування агропродовольчих ланцюгів, однак її розвиток стримується низкою системних проблем, зокрема високими витратами, недосконалістю інфраструктури та недостатнім рівнем організації перевезень. Авторка наголошує на необхідності впровадження сучасних логістичних підходів і технологій, що сприятимуть оптимізації транспортних процесів та підвищенню якості логістичних послуг. Ці положення є важливими у контексті екологізації логістики, оскільки підвищення ефективності транспортних процесів безпосередньо пов'язане зі зменшенням негативного впливу на довкілля та формуванням сталих агропродовольчих ланцюгів.

У статті Варченко О., Гринчук Ю., Паска І., Герасименко І., Понедільчук Т. [5] розглядаються сучасні методичні підходи до оцінювання екологічної ефективності логістики в агропродовольчому секторі з акцентом на використанні цифрових технологій. Автори обґрунтовують, що в умовах посилення екологічних вимог і переходу до сталого розвитку особливого значення набуває системний моніторинг екологічних параметрів логістичної діяльності. Запропоновано підходи до оцінювання, які передбачають використання цифрових інструментів для збору, обробки та аналізу даних щодо викидів, енерговитрат, ефективності транспортних операцій та використання ресурсів у логістичних процесах. Особлива увага приділяється впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій, систем відстеження та аналітичних платформ, що дозволяють підвищити прозорість логістичних операцій, своєчасно виявляти неефективності та приймати обґрунтовані управлінські рішення. У результаті це сприяє зниженню негативного впливу на довкілля та підвищенню екологічної ефективності агропродовольчих ланцюгів постачання. Запропоновані підходи сприяють підвищенню прозорості логістичних операцій, оптимізації управлінських рішень і зниженню екологічного навантаження, що створює підґрунтя для формування екологізованих логістичних послуг і розвитку сталих агропродовольчих ланцюгів.

Екологізація логістичних послуг транспортних підприємств у контексті сталого розвитку агропродовольчих ланцюгів виступає стратегічно важливим напрямом трансформації сучасної логістики та передбачає інтеграцію екологічних принципів у всі етапи логістичних процесів – від планування перевезень до їх практичної реалізації, що сприяє зниженню негативного впливу на довкілля та підвищенню ресурсоефективності.

Сучасні умови господарювання, зокрема посилення екологічних вимог, цифровізація економіки та зростання ролі сталого розвитку, обумовлюють необхідність впровадження інноваційних підходів до управління логістичною діяльністю, а це включає використання цифрових технологій моніторингу, оптимізацію транспортних потоків, застосування

енергоефективних рішень і розвиток екологічно орієнтованих логістичних продуктів. Ефективна екологізація логістичних послуг можлива лише за умови узгодженої взаємодії всіх учасників агропродовольчих ланцюгів, розвитку інфраструктури, підтримки інновацій та формування відповідних організаційно-економічних механізмів, що дозволить не лише підвищити конкурентоспроможність транспортних підприємств, але й забезпечити їх відповідність сучасним стандартам екологічної безпеки. Загалом, екологізація логістичних послуг є ключовою передумовою формування сталих агропродовольчих ланцюгів, сприяючи досягненню балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та збереженням довкілля, що визначає перспективи подальшого розвитку транспортно-логістичної системи в цілому.

Література

1. Любохинець, Л., Ядуха, С., & Танасієнко, В. (2026). Система управління логістичним потенціалом підприємств в умовах трансформації ринку логістичних послуг. *Modeling the development of the economic systems*, (1), 203-212.
2. Ковтун, Т. А., & Ковтун, Д. К. (2021). Екологістичний продукт як результат екологізації логістичної діяльності. *Розвиток транспорту*, № 3(10), 19-29.
3. Юхименко, П. І., & Домашенко, А. Л. (2023). Розвиток обслуговуючих технічних кооперативів в аграрній сфері економіки. Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура», 204-207.
4. Киш, Л. М. (2018). Транспортна логістика в аграрному секторі: реалії та перспективи розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*, (8), 55-67.
5. Варченко, О., Гринчук, Ю., Паска, І., Герасименко І., & Понедільчук, Т. (2025). Методичні підходи до моніторингу екологічної ефективності логістики в агропродовольчому секторі на основі використання цифрових технологій. *Економічна аналіз*, 35(4), 642-656.

JEL Classification: Q01, Q56, R41, L91, O13

Володимир КУКОБА

*д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
volodymyr.kukoba@kneu.edu.ua*

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ ЯК КЛЮЧОВИЙ НАПРЯМ ЦИРКУЛЯРНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ

Анотація. Розглянуто теоретичні аспекти екологізації транспортних послуг у контексті виконання принципів циркулярної економіки. Приділено увагу екологічній модернізації транспортних засобів відповідно до принципів циркулярної трансформації агробізнеса. Запропоновано здійснювати екологізацію транспортних ланцюжків у агросекторі відповідно до вимог European Green Deal.

Ключові слова: агробізнес, логістика, екологізація, циркулярна економіка, транспортні послуги.

Сучасні процеси трансформації агропродовольчих ланцюжків, які використовуються для потреб сталого розвитку суспільства, дедалі частіше розглядаються крізь призму циркулярної економіки, яка покликана замінити лінійну модель «виробництво — споживання — утилізація» на модель із замкненим циклом ресурсокористування. Як зазначають М. Ханна, Д. Зільберман і Б. Бассо, перехід до циркулярної біоекономіки в аграрному секторі є необхідною умовою зменшення екологічного навантаження та підвищення ефективності використання ресурсів [1].